

'S-GRAVENHAGE, 27 Augustus 1950

Ref. No. 9429

AAN: MIN. VAN UNIEZ. EN OVERZ. RIJKSD.

Fotocopie nr: 28762

CODETELEGRAM

Plaats van afzending: DJAKARTA

Datum van afzending: 27 - 8 - 1950

Inhoud (Paraphrase) —

Datum van ontvangst: 27 - 8 - 1950

GEHEIM

Voor van Maarseveen persoonlijk mede voor Stikker persoonlijk en Fockema Andrae persoonlijk.

In mijn 463 berichtte ik U arrestaties van gewezen personeel van inlichting en veiligheidsgroep. Dit personeel was oorspronkelijk in Oost-Java werkzaam voor spionnagediensten voor de Nederlandse strijdkrachten. Het waren burgers en zijn dat ook steeds gebleven. Toen Oost-Java aan de APRIS werd overgegeven en daardoor voor het IVG personeel te heet werd, is dat afgevoerd naar het toen voor hen veiliglijkende, immers zonder APRIS bezetting zijnde, Zuid-Celebes. Bij bezetting MIT door uit Oost-Java afkomstige APRIS kwam bedoeld personeel wederom in de klem en is tezamen met nog andere lieden wier verrichte werkzaamheden onder het Ned.-Indisch bewind voor hun veiligheid een bedreiging vormden, opgenomen in het doorgangskamp Makassar omdat het zich in Zuid-Celebes niet uit de voeten kon maken. Zijn totaal aantal bedroeg, inclusief gezinnen, enige honderden. Reeds geruime tijd wordt getracht dit personeel, dat voornamelijk behoort tot de Indo-Europese bevolkingsgroep, af te voeren naar Java en in enkele gevallen naar Nederland. Bij het uitbreken van de recente vijandelijkheden in Makassar bevonden zich echter nog enige honderden in het doorgangskamp. Exacte getallen kan ik niet opgeven omdat zij niet als geregelde kampbewoners geregistreerd waren doch veelal, zij het voor de schijn, als bediendes van inwoners optraden. Bij de ontruiming van het doorgangskamp getracht deze lieden met de af te voeren militairen en hun gezinnen mede te smokkelen. Verscheidene bijv. als bediendes of familie meegegaan en zelfs in plunjezakken als bagage aan boord gedragen en aldus veilig weggekomen en op Java aan land gezet waar zij, anders dan in besloten Makassar, in de menigte konden verdwijnen. De controle van de APRIS was echter uiterst scherpzodat bij ontdekking wegsmokkelen enige incidenten hebben plaats gehad. Ik zag mij daardoor voor de keuze gesteld om of het personeel een uniform aan te trekken en te pogen het met de troep mede aan boord te laten gaan, hetgeen echter, zoals ervaring reeds had uitge-wezen, bij steeds scherper wordende controle ontdekking geenszins uitsloot, dan wel hen in Makassar achter te laten. In overleg met Alons besloten tot het laatste omdat ik niet het risico mocht lopen door ontdekking en nieuwe incidenten de ganse evacuatie van het doorgangskamp in gevaar te brengen. Daarbij speelde ook een rol de over-weging, dat bedoeld personeel grotendeels bestaat uit avonturiers waarvan er enige reeds verstolen de zijde van de APRIS gekozen. 2

Ter beveiliging van code-verbindingen zijn o.a. de volgende punten van belang:—

1. Op een codetelegram mag telegrafisch niet in open taal geantwoord worden.
2. Over de inhoud van een codetelegram mag niet met verwijzing naar dat telegram per telefoon gesproken worden.
3. Dossiers, welke codetelegrammen bevatten (ook in paraphrase), dienen veilig opgeborgen te worden.
4. Kladpapier, carbonpapier en dergelijke verband houdende met codetelegrammen dienen verbrand te worden (versnipperen is niet voldoende).

CODETELEGRAM

Door aldus in zijn midden schuilende verraad was extra voorzichtigheid geboden. Ik heb mij in verbinding gesteld met Van Straten en heb hem verzocht voor de Nederlanders onder dit personeel te doen wat hem mogelijk was en voor de Indonesiers begrip en hulp bij de Indonesische autoriteiten te vragen. Ik heb aan Van Straten overgelaaten in hoeverre hij nodig en gewenst achtte terzake open kaart met Kawilarang te spelen. Bij dat laatste diende de kwestie principieel te worden gesteld aangezien het werk van het IVG personeel dateert van avant S.O. en dit personeel dus gevrijwaard dient te blijven van represailles. In het licht van het bovenstaande moeten waarschijnlijk meeste van in mijn 463 gemelde nieuwe arrestaties gezien worden. Wellicht zal ik, behalve het normale verzoeken om inlichtingen, hiervoor een speciale stap bij Hatta ondernemen doch daartoe wil ik eerst nader bericht van Van Straten's bemoeiingen afwachten. Ik heb U dit alles niet eerder gemeld, omdat het van die erfenisjes zijn in welke afwikkeling zo min mogelijk personen gemoeid moeten worden. Het spreekt vanzelf dat het HC zich steeds met grootste zorgvuldigheid op de achtergrond gehouden heeft.

GIEBEN SP. 10 / 10

GN.

- Ter beveiliging van code-verbindingen zijn o.a. de volgende punten van belang:—
1. Op een codetelegram mag telegrafisch niet in open taal geantwoord worden.
  2. Over de inhoud van een codetelegram mag niet met verwijzing naar dat telegram per telefoon gesproken worden.
  3. Dossiers, welke codetelegrammen bevatten (ook in paraphrase), dienen veilig opgeborgen te worden.
  4. Klappapier, carbonpapier en dergelijke verband houdende met codetelegrammen dienen verbrand te worden (versnipperen is niet voldoende).
  5. Afschriften van paraphrasen van codetelegrammen mogen uitsluitend door de afd. Verbindingen vervaardigd worden.

Handtekening of paraaf: